

CIVIL MARRIAGE IN THE EUROPEAN UNION

Ana-Maria COMȘA, Lecturer PhD
Spiru Haret University, FSJSE Constanța

Abstract: Civil marriage is a legal status recognised in all EU countries, but each Member State reserves the right to request certain acts necessary for marriage abroad. Other types of partnerships, such as civil unions and registered partnerships or de facto unions, are governed by rules different from those applicable to marriage. National legal and practical issues related to marriage differ from one member country to another, especially in terms of: the rights and obligations of married couples, the relationship between religious and civil marriage or the possibility of same-sex marriage. In this article, I set out to present some aspects of this important institution of marriage and how it is viewed in different states of the European Union.

Keywords: European Union, marriage, Member States, law, couples

1. Introducere

Instituția căsătoriei din Uniunea Europeană, are o istorie lungă, cu rădăcini în diferitele culturi europene.

Tradițional, familia este alcătuită din persoane unite prin căsătorie și filiație. Deși conceptele de familie și căsătorie sunt strâns legate între ele, asistăm astăzi, din ce în ce mai des, la tot mai multe semnale de alarmă cu privire la declinul căsătoriilor, la redefinirea familiei din perspectiva căsătoriilor dintre persoane de același sex sau a parteneriatului dintre două persoane de sex diferit ori de același sex. Este de necontestat faptul că relațiile de familie prezintă numeroase particularități în viața de zi cu zi, de aici și necesitatea reglementării familiei în funcție de elementele de originalitate existente în fapt.

Căsătoria ca instituție a apărut cu mult înaintea creștinismului, jucând un rol crucial din punct de vedere social și economic din timpuri imemorabile. Căsătoria, comuniune de viață și de iubire este un bun autentic al umanității.

Dacă ar fi să facem o retrospectivă în trecutul Europei, vom descoperi că cele mai multe căsătorii au reprezentat un acord economic, având un caracter de afacere între cele două familii; căsătoria nu a reprezentat o chestiune personală cu privire la soț și soție întemeiată pe dragoste și afecțiune.

Astfel, în Grecia Antică căsătoria era văzută ca o instituție socială fundamentală, chiar dacă aceasta a fost tratată ca o problema practică, fără prea multe semnificații romantice. Tatăl, capul familiei, aranja căsătoria cea mai avantajoasă pentru fiii săi și avea un contract semnat înainte de martori. La scurt timp după petrecerea de nuntă avea loc escortarea cuplului de tineri la patul nupțial. Toate căsătoriile erau monogame. Ca regula generală, mirele avea vârsta de treizeci de ani și mireasa era de cele mai multe ori adolescenta. În plus față de aceasta diferența de vârstă a existat, de asemenea și o inegalitate în domeniul educației și a drepturilor politice. Femeile au fost considerate

inferioare bărbaților, iar funcția principală a lor era de a procrea și de a gestiona gospodăria, în timp ce soții lor se dedicau treburilor publice. Pentru nevoile de natură erotică, bărbații adesea apelau la prostituate și concubine. Demostene spunea: *"Avem prostituate pentru plăcerea noastră, concubine pentru sănătatea noastră și soții să suporte legăturile legale"*.

În Roma Antică, legile căsătoriei nu sunt ușor de rezumat, deoarece acestea au fost destul de variate și au suferit schimbări semnificative în cursul timpului. Cu toate acestea, fără a simplifica prea mult problema, se poate spune că atât căsătoria cât și divorțul au fost întotdeauna personale, contracte civile între participanți și nu aveau nevoie de ștampila de aprobare guvernamentală sau religioasă.

Încă de la începutul istoriei romane soțul avea o putere considerabilă asupra soției și a copiilor. Cu toate acestea în cele din urmă femeile aveau să se bucure de un cadru legal, o poziție socială mai bună și aveau să câștige mai mult control asupra vieții lor și a bunurilor. Astfel, în timpurile imperiale soțul și soția abordau problema căsătoriei ca egali. Totuși, se pare că a existat, de asemenea, un declin al acesteia precum și al ratei natalității, deoarece împăratul Augustus a găsit necesar să adopte legi drastice. Deși au existat mai multe forme de căsătorie, toate au fost monogame. Atât bărbații, cât și femeile intrau în prima căsătorie la sfârșitul adolescenței.

Chiar dacă romanii au tolerat prostituția și concubinajul și nu au avut rețineri în legătura cu relațiile homosexuale, căsătoriile se desfășurau după legi deosebit de corecte pentru femei, contribuind foarte mult la emanciparea lor.

După cum putem reieși chiar din Biblie, evreii antici aveau o structură de familie patriarhală, femeile fiind considerate ca o proprietate a părinților lor sau a soților și nu puteau face nimic fără consimțământul lor. Scopul principal al căsătoriei a fost procrearea și perpetuarea numelui. Fiecare persoană sănătoasă era de așteptat să se căsătorească, iar bărbații și femeile care erau singuri erau tratați cu dispreț. Un om putea avea mai multe soții și concubine (Iacov s-a căsătorit cu două surori, Lea și Rahela, iar Solomon a avut 700 neveste și 300 de concubine). Biblia indică faptul că legile căsătoriei evreiești s-au schimbat oarecum în cursul timpului.

Apariția creștinismului a produs o schimbare profundă în ceea ce privește căsătoria în Europa medievală, dar cu toate acestea schimbarea a venit treptat.

Astfel căsătoria a ajuns din ce în ce mai mult sub influența bisericii care a rafinat practicile cu privire la condițiile de însoțire. Potrivit legii romane și credinței creștine, căsătoria se putea realiza doar prin consimțământul liber al ambilor parteneri, iar aceasta doctrină a obligat societatea să ridice statutul femeilor. În plus teologii au adăugat și semnificația religioasă a căsătoriei ca sacrament.

În același timp, biserica a creat două probleme noi: a anulat divorțul prin declararea căsătoriei ca fiind indisolubilă (excepție făcând cazul decesului) și a crescut foarte mult numărul de interdicții de căsătorie. Astfel au fost introduse și câteva impedimente de bază pentru încheierea căsătoriei, cea mai importantă fiind cosangvinitatea (relația de sânge între soți).

În ziua de azi ar putea fi tentant a vedea căsătoria medievală în lumina anumitor doctrine religioase nobile și a poeziei trubadurilor. Cu toate acestea, în cea mai mare

parte din Evul Mediu, precum și pentru cea mai mare parte a populației căsătoria a rămas o afacere practică. În plus, statutul juridic și social al femeilor a continuat să fie foarte scăzut.

Reforma protestantă a secolului 16 a respins noțiunea de căsătorie în vigoare, împreună cu multe alte doctrine catolice. Martin Luther a declarat căsătoria ca fiind "un lucru lumesc" o opinie similară fiind exprimată și de Calvin. Puritanii englezi din secolul 17 au trecut chiar un act al Parlamentului pentru afirmarea căsătoriei fără conotații sacramentale. Protestanții de asemenea au redus numărul de impedimente ale căsătoriei, consangvinitatea a fost interpretată mult mai puțin restrictiv decât înainte. Astfel chiar căsătoria între veri primari a devenit posibilă.

Biserica Catolică, în Conciliul de la Trent din anul 1563 a reconfirmat doctrina despre valoarea sacramentală a căsătoriei, cerând ca toate căsătoriile să aibă loc înaintea unui preot și a doi martori.

Revoluția Franceză din 1792 a introdus căsătoria civilă obligatorie. Germania a urmat exemplul în secolul 19, atunci când Bismarck a diminuat influența bisericii catolice. În cele din urmă nunțile religioase erau permise numai după oficierea ceremoniei civile, practică ce se păstrează până în zilele noastre, în unele state ale Uniunii Europene.

2. Noțiune și reglementare

Căsătoria a reprezentat întotdeauna fundamentul familiei, deoarece ea dă naștere unor raporturi de natură personală și patrimonială între soți, care nu pot fi generate de concubinaj.

Protejarea juridică a familiei constituie un pol de interes în toate statele de drept. La nivel european, politicile diferențiate de protejare a familiei, întemeiate pe actul căsătoriei, dar și apariția și încurajarea unor noi forme de conviețuire legale au determinat, din 1965 până azi, o scădere cu 50% a ratei de căsătorie în toate statele membre. Astfel, state membre precum Polonia, Croația, Slovacia, Letonia, Lituania, Ungaria și România au urmărit să stimuleze și să protejeze familia tradițională și, astfel, au consfințit explicit căsătoria ca fiind o uniune dintre un bărbat și o femeie.

În articolul 10, punctul 1 din Pactul internațional din 16 decembrie 1966 cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, familia este definită ca fiind: "*elementul natural și fundamental al societății*", iar în România s-a consacrat la nivel constituțional dreptul la căsătorie și la întemeierea unei familii.

Deși [Constituția României](#) adoptată în 1991 și revizuită ulterior nu are, ca titlu marginal al articolului 48, expres prevăzut "Dreptul la căsătorie", ci "Familia", din parcurgerea celor trei alineate reiese că legiuitorul constituant a dorit să reglementeze această instituție tocmai pentru *a garanta cetățenilor libertatea căsătoriei liber consimțite*.

De aceea, în urma încheierii căsătoriei, persoanele dobândesc o stare civilă, și anume aceea de soți.

Conceptul de căsătorie poate fi interpretat în două accepțiuni: ca act juridic sau ca stare de fapt a soților.

Termenul de căsătorie poate fi definit și ca instituție juridică, în acest sens ea cuprinzând totalitatea normelor juridice care reglementează căsătoria. Astfel putem afirma că, în limbajul curent, prin căsătorie se desemnează ceremonia ce însoțește actul juridic in sine. De asemenea se face adesea trimitere la căsătorie prin asemănarea acesteia cu ceremonia religioasă care în dreptul nostru nu este producătoare de efecte juridice, așa cum este în alte state membre ale Uniunii Europene.

Căsătoria este o instituție fundamentală prevăzută de **articolul 12 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale** în care se prevede că: *„Începând cu vârsta stabilită prin lege, bărbatul și femeia au dreptul de a se căsători și de a întemeia o familie conform legislației naționale ce reglementează exercitarea acestui drept”*.

Articolul 12 se află în strânsă legătură cu **articolul 8**, care reglementează **dreptul la respectarea vieții private și de familie**: *„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale. 2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acesta este prevăzut de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protecția sănătății, a moralei, a drepturilor și a libertăților altora.”*

De asemenea, **articolul 14 prevede interzicerea discriminării**: *„Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”*

Definiția căsătoriei și a familiei în UE o regăsim în dispozițiile art. 9 al Cartei Drepturilor Fundamentale a UE (CDFUE), care prevede: *„Dreptul la căsătorie și dreptul de a întemeia o familie sunt garantate în conformitate cu legile interne care reglementează exercitarea acestor drepturi.”* Acest articol protejează libertatea membrilor statelor de a elabora legi privind căsătoria fără interferențe nepotrivite.

Cu toate acestea, Uniunea Europeană a dezvoltat o practică a adoptării textelor legislative care conțin definiții ale „familiei” pe baza procedurii legislative „obișnuite”, care necesită majoritatea calificată, nu unanimitatea statelor membre. Există nu mai puțin de șapte dispoziții (art. 18, 21, 46, 50, 59, 79 și 82 ale TFEU) care sunt folosite în acest scop.

Un alt subiect deosebit de important este definirea termenului de căsătorie din punctul de vedere al părților participante la căsătorie.

Dacă în țara noastră, potrivit alin.1 al articolului 259 din Codul civil: *“Căsătoria este uniunea liber consimțită între un bărbat și o femeie, încheiată în condițiile legii”*, nu aceeași definiție o vom regăsi în alte state membre ale Uniunii Europene.

În unele țări, căsătoria religioasă este echivalentul celei civile, pe când în altele, sunt două evenimente diferite.

În ceea ce privește căsătoriile între persoane de același sex trebuie să subliniem că sunt țări care recunosc actul de cununie ca fiind unul legal.

Principiul nediscriminării pe criteriul orientării sexuale și identității de gen este consacrat în CDFUE, la art. 21.1, astfel: „Se interzice discriminarea de orice fel, bazată pe motive precum sexul, rasa, culoarea, originea etnică sau socială, caracteristicile genetice, limba, religia sau convingerile, opiniile politice sau de orice altă natură, apartenența la o minoritate națională, averea, nașterea, un handicap, vârsta sau orientarea sexuală.”

Ca și exemplu, în contextul Uniunii Europene sau al țărilor terțe, Serviciul European pentru Acțiuni Externe (diplomația UE, echivalent al Ministerului de Externe) implementează „Instrucțiuni pentru promovarea și protejarea exercitării de către lesbiene, homosexuali, transgenderi și persoane intersex a tuturor drepturile omului”, ca și ghid pentru acțiunile sale externe.

Primele legi care au permis căsătoria între persoane de același sex au fost adoptate încă de la sfârșitul secolului XX. **În prezent, căsătoria între persoane de același sex este legală în 19 țări, dintre care 15 se află în Europa.**

În aprilie 2001, **Olanda** devine prima țară care le permite persoanelor de același sex să se căsătorească într-o ceremonie civilă și să adopte copii.

Ulterior în **Belgia**, căsătoria între persoane de același sex este legalizată în anul 2003, însă cu unele restricții. Cuplurile de același sex primind abia în anul 2006 permisiunea să adopte copii.

În **Spania**, guvernul socialist a legalizat căsătoria între persoane de același sex în iulie 2005, iar cuplurilor gay li s-a permis totodată să adopte copii, indiferent de statutul lor marital.

În ianuarie 2009, toate cuplurile din **Norvegia** au primit drepturi egale, permițându-li-se să se căsătorească, să adopte copii și să folosească tehnologii de reproducere asistată.

De asemenea în Suedia, cuplurilor de același sex li s-a permis să se căsătorească în ceremonii civile sau luterane-în mai 2009, iar adopția este legală pentru toți începând din 2003.

În **Portugalia**, căsătoria între persoanele de același sex este legală din iunie 2010, însă nu și adopția de către persoane gay.

Iar în **Islanda**, căsătoriile între persoane de același sex au fost legalizate în iunie 2010, iar adopțiile de către cupluri gay în 2006.

Începând din 2012, persoanelor de același sex din **Danemarca** li s-a permis să se căsătorească-în ceremonii luterane. Danemarca a fost prima țară din lume care a legalizat uniunile civile ale cuplurilor de același sex, în 1989.

În **Franța**, căsătoriile și adopțiile de către persoane de același sex au fost legalizate în mai 2013.

În **Anglia și Țara Galilor**, o lege care autorizează căsătoria între persoane de același sex a fost adoptată în iulie 2013, această fiind urmată de Scoția în februarie 2014. Irlanda de Nord este profund divizată pe această temă.

În **Luxemburg**, căsătoria între persoane de același sex a fost legalizată în ianuarie 2015, iar premierul Xavier Bettel s-a căsătorit cu partenerul său în mai 2015.

Căsătoriile între persoanele de același sex au fost legalizate în **Finlanda și Malta** în anul 2017 iar în anul 2019, Austria a legalizat și ea acest tip de căsătorie.

Studii efectuate în mai multe țări ale Uniunii Europene indică faptul că sprijinul pentru recunoașterea legală a căsătoriei dintre persoane de același sex crește împreună cu nivelul de educație, iar acest sprijin este mai puternic în rândul tinerilor. Totodată, sondajele arată că susținerea față de o asemenea lege este în creștere în unele state, altele fiind categoric împotriva acestui tip de căsătorie.

Reglementarea noțiunilor de bază din dreptul familiei: „soți,” „membru de familie” și „căsătorie” sunt de competența Statelor Membre ale Uniunii Europene. Acest lucru este reliefat și întărit de redactarea Directivelor relevante în materie și consolidat de jurisprudența CJUE.

Deși statele membre **pot** să autorizeze sau să nu autorizeze **căsătoria homosexuală**, ele nu pot împiedica libertatea de ședere a unui cetățean al Uniunii prin refuzul de a acorda soțului său **de același sex**, resortisant al unei țări non-UE, un drept de ședere derivat pe teritoriul lor.

Normele UE privind regimurile patrimoniale ajută cuplurile internaționale căsătorite sau aflate într-un parteneriat înregistrat să își gestioneze proprietatea în viața de zi cu zi și să o împartă în caz de separare sau de deces al unuia dintre soți/parteneri.

Termenul de „cupluri internaționale” desemnează căsătoriile și parteneriatele înregistrate încheiate între cetățeni din Uniunea Europeană sau din afara ei care: locuiesc în Uniune și au naționalități diferite sau locuiesc într-o țară din UE care nu este țara lor de origine sau nu locuiesc în Uniune dar au active într-o țară din UE.

În statele în care îl regăsim reglementat, regulile referitoare la crearea unui parteneriat înregistrat, efectele sale și desfacerea sa sunt similare regulilor care reglementează căsătoria. Parteneriatul înregistrat presupune coabitarea în mod permanent și poate fi încheiat între două persoane de sex opus/același sex, cu capacitate de exercițiu și care au atins majoratul. Un parteneriat înregistrat nu poate fi încheiat între rude apropiate ori cu o persoană care este deja căsătorită sau are un alt parteneriat înregistrat valabil cu o altă persoană. Ca și cuplurile căsătorite, partenerii înregistrați urmează să locuiască împreună ca soți din orice punct de vedere, să aibă o atitudine respectuoasă unul față de celălalt și să-și acorde susținere reciprocă. Partenerii înregistrați au aceleași obligații de întreținere ca și soții. Temeiurile pentru desfacerea parteneriatului înregistrat sunt aceleași ca și pentru desfacerea căsătoriei sau divorț.

În ceea ce privește consecințele parentale totuși, posibilitățile partenerilor înregistrați de a recurge la însămânțare artificială asistată medical sau de a lua spre îngrijire ori de a adopta copii variază foarte mult de la o țară la alta.

Normele UE privind regimurile patrimoniale ale cuplurilor internaționale **se aplică în 19 țări:** Austria, Belgia, Bulgaria, Croația, Cipru, Cehia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Italia, Luxemburg, Malta, Portugalia, Slovenia, Spania, Suedia și Țările de Jos. Unele din aceste state au chiar o tradiție în recunoașterea parteneriatului civil.

Spre exemplu, în Austria legislația cu privire la proprietatea matrimonială se aplică și parteneriatelor civile înregistrate (în 2015, existau 368 de parteneriate înregistrate).

În Belgia, parteneriatul civil este deschis atât cuplurilor de același sex, cât și cuplurilor de sexe diferite, iar potrivit legislației belgiene, fiecare partener își păstrează bunurile a căror proprietate o poate dovedi. Totodată, conform legislației, pentru fiecare datorie contractată de unul dintre partenerii înregistrați în scopul coabitării, celălalt partener este răspunzător de asemenea, în solidar și personal. În momentul decesului unuia dintre parteneri, partenerul supraviețuitor devine moștenitor.

Croația a adoptat o lege privind parteneriatul civil doar pentru persoane de același sex în 2014, care sunt nevoite să se prezinte în fața ofițerului de stare civilă. Iar Danemarca a înregistrat în 1989 parteneriatul înregistrat, care se supune aceluiași prevederi care se aplică în cazul căsătoriei sau divorțului.

Începând cu 2016, Estonia a adoptat o lege privind parteneriatul civil, lege care se aplică atât cuplurilor homosexuale, cât și cuplurilor cu persoane de același sex, uniunea încheindu-se printr-un contract semnat la notar.

Este adevărat că în Uniunea Europeană, un cuplu poate alege din diferitele forme de uniune consensuală: căsătoria, parteneriatul înregistrat sau uniunea de facto (concubinajul), însă acesta trebuie să îndeplinească cerințele din statul membru al Uniunii Europene în care dorește să locuiască și să se supună legilor statului respectiv. Partenerii care locuiesc împreună în mod stabil și continuu au anumite drepturi valabile în toată Europa, chiar dacă parteneriatul nu le-a fost înregistrat în fața autorităților. De asemenea, în țările în care concubinajul este recunoscut prin lege, cuplurile au anumite drepturi și obligații cu privire la proprietăți, moștenire și plata pensiei de întreținere, în cazul unei separări. Aceste drepturi sunt extrem de importante pentru partenerii de același sex, întrucât așa cum am precizat mai sus, nu toate țările UE le permit acestor cupluri să se căsătorească sau să încheie vreo formă de parteneriat înregistrat.

Uniunea Europeană are competente de a reglementa legislația familiei, în măsura în care reglementarea are implicații transfrontaliere.

Art. 81.3 al Tratatului de Funcționare al UE (TFUE) prevede următoarele: „Prin derogare de la alineatul (2), măsurile privind dreptul familiei care au implicații transfrontaliere sunt stabilite de către Consiliu, care hotărăște în conformitate cu o procedură legislativă specială. Acesta hotărăște în unanimitate, după consultarea Parlamentului European. Consiliul, la propunerea Comisiei, poate adopta o decizie care să determine aspectele din dreptul familiei care au implicații transfrontaliere, care ar putea face obiectul unor acte adoptate prin procedura legislativă ordinară. Consiliul hotărăște în unanimitate, după consultarea Parlamentului European. Propunerea menționată la al doilea paragraf se transmite parlamentelor naționale. În cazul opoziției unui parlament național, notificate în termen de șase luni de la această transmitere, decizia nu se adoptă. În cazul în care nu există nicio opoziție, Consiliul poate adopta respectiva decizie.”

Adevărata restricție în calea UE ca factor de reglementare a legislației familiei este de fapt nu o lipsa de competente, ci mai degrabă obligația procedurală de a exista unanimitate.

3. Concluzii

Ocrotirea familiei și căsătoriei constituie o problemă aflată la congruența dintre interesele private ale persoanelor și interesul public realizat și apărut de către stat. Statul are datoria de a asigura un cadru legal care să garanteze și să protejeze viața intimă, familială și privată a persoanei fizice, construită de fiecare individ în parte în funcție de convingerile sale morale, religioase, culturale etc.

La nivel european, se impune din ce în ce mai des raționamentul juridic potrivit căruia trebuie să existe o alternativă la căsătoria civilă sau/și accesul la căsătoria civilă al cuplurilor formate din persoane de același sex. În Uniunea Europeană, 70% dintre europeni se află într-o situație obișnuită pentru o familie, aceea în care mama și tatăl locuiesc împreună cu copiii lor (Eurostat, 2012). Totuși, politicile instituțiilor europene tind adesea să se concentreze pe situații care rezultă din destrămarea familiilor sau din relații între persoane de același sex, astfel neglijând să se adreseze nevoilor majorității care formează societatea.

Multiple evoluții în legătură cu căsătoria și familia au avut loc în ultimul deceniu, multe dintre ele sunt influențate de Principiile de la Yogyakarta, care nu au nicio putere legislativă, fiind o simplă declarație a unui grup privat de interese, (care în 2006 au prezentat în public anumite principii asupra aplicării legislației internaționale a drepturilor omului în relație cu orientarea sexuală și identitatea de gen și care au furnizat fundamentul pentru ceea ce cunoaștem drept agenda drepturilor LGBT), ele sunt luate în considerare de statele Uniunii Europene, în special principiul nr. 24, care prevede faptul că: „Orice persoană are dreptul de a întemeia o familie, indiferent de orientarea sa sexuală sau de identitatea de gen. Există diverse forme de familie. Nicio familie nu poate fi supusă discriminării din cauza orientării sexuale sau a identității de gen a oricărui membru al ei.”

Astfel, statele Uniunii Europene trebuie să „Adopte toate măsurile legislative, administrative sau de altă natură necesare pentru a asigura dreptul de a întemeia o familie, inclusiv prin acces la adopție sau la reproducere asistată (inclusiv inseminarea de la donator), fără discriminare pe motiv de orientare sexuală sau de identitate de gen; Să se asigure că legislația și politicile publice recunosc diversitatea formelor de familie, inclusiv a celor care nu implică descendența sau căsătoria și să adopte toate măsurile legislative, administrative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că nicio familie nu este supusă discriminării pe motiv de orientare sexuală sau de identitate de gen a vreunui membru de familie, inclusiv în ceea ce privește asistența socială și alte beneficii de la stat, angajarea în muncă și imigrarea ca rezultat al relațiilor de familie.”

De asemenea, trebuie remarcat că la nivel european se remarcă faptul că un număr tot mai mare de state membre au luat deja măsuri care contribuie la promovarea și protejarea într-o mai mare măsură a drepturilor persoanelor LGBTI și au adoptat noi proceduri de recunoaștere juridică a genului în ceea ce privește drepturile fundamentale

ale persoanelor respective. În acest sens, se consideră că drepturile fundamentale ale persoanelor LGBTI pot fi mai bine protejate dacă acestea au acces la instituții juridice precum concubinajul, parteneriatul înregistrat și căsătoria și se apreciază faptul că 19 state membre oferă în prezent aceste opțiuni și sunt încurajate și alte state membre să examineze posibilitatea de a proceda la fel.

Totodată, Parlamentul European încurajează Comisia să prezinte o propunere de regulament ambițios pentru a asigura recunoașterea reciprocă a actelor de stare civilă (inclusiv recunoașterea juridică a genului, căsătoriilor și parteneriatelor înregistrate) și a efectelor lor juridice, în vederea diminuării piedicilor juridice și administrative discriminatorii cu care se confruntă cetățenii care își exercită dreptul de liberă circulație.

Bibliografie

T. Bodoașcă, *Contribuții la studiul normelor juridice interne și internaționale referitoare la diferențierea sexuală a soților*, în PR nr. 1/2017, p. 71 și urm.

S.P.Gavrila, 2012, *Institutiile de dreptul familiei în reglementarea noului Cod Civil*, Editura Hamangiu, București

A. Gherghe, 2012, *Noul Cod Civil. Studii și comentarii. Vol I, Cartea I și Cartea a II-a*, Editura Universul Juridic, București

G.C. Frentiu, 2012, *Comentariile Codului Civil. Familia. Art. 258-534*, Editura Hamangiu, București
Pactul internațional din 16 decembrie 1966 cu privire la drepturile economice, sociale și culturale

Rezoluția Parlamentului European din 8 septembrie 2015 referitoare la situația drepturilor fundamentale în Uniunea Europeană (2013-2014), JO nr. C 316 din 22 septembrie 2017

Rezoluția Parlamentului European din 13 decembrie 2016 referitoare la situația drepturilor fundamentale în Uniunea Europeană în 2015, în JO nr. C 238 din 6 iulie 2018

[Dreptul familiei în alte țări din UE | Uniunea Europeană \(europa.eu\)](http://europa.eu)

[docs/analize/casatoria-familia-evolutii-juridice-culturale-recente-europa.pdf](http://www.asociatiaprovita.ro/docs/analize/casatoria-familia-evolutii-juridice-culturale-recente-europa.pdf)

[\[asociatiaprovita.ro\]](http://www.asociatiaprovita.ro)

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/EN/foraff/137584.pdf

http://ec.europa.eu/justice/discrimination/files/lgbti_actionlist_en.pdf

[Principiile dreptului familiei versus parteneriatul civil. De la tradiție la modernism? | Universul Juridic](http://www.universuljuridic.ro)